

Sivistyksen ajankohtaistunnilla tänään

Bildning i Fokus idag

- **14.00–14.15 Irmeli Myllymäki**, koulutusasioiden johtaja
Lasten määrä vähenee – miten muutos vaikuttaa koulutukseen?
- **14.15–14.30 Jarkko Lahtinen**, varhaiskasvatuksen kehittämispäällikkö
Kaksivuotinen esiopetus – miten eteenpäin?
- **14.30–14.45 Johanna Selkee**, erityisasiantuntija
Taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistaminen
- **14.45–15.00 Minna Lindberg**, erityisasiantuntija
Digisuositukset vapaa-ajalle
Befolkningsutvecklingen utmanar kommunerna (ruotsiksi)

Kommentoi ja kysy chatissa!
Kommentera och ställ frågor
i chatten!

Lasten määrä vähenee – miten muutos vaikuttaa koulutukseen?

Irmeli Myllymäki

Tervetuloa Sivistyksen ajankohtaistunnille!
Välkommen på Bildning i Fokus webinariet!

Syntyneiden määrä on romahtanut nopeasti!

Vuonna 2014
Suomessa syntyi
noin **57 000** lasta.

Nämä lapset käyvät
peruskoulun
5. luokkaa.

2014

Vuonna 2024
Suomessa syntyi
hieman alle
44 000 lasta.

Nämä lapset ovat
varhaiskasvatusikäisiä.

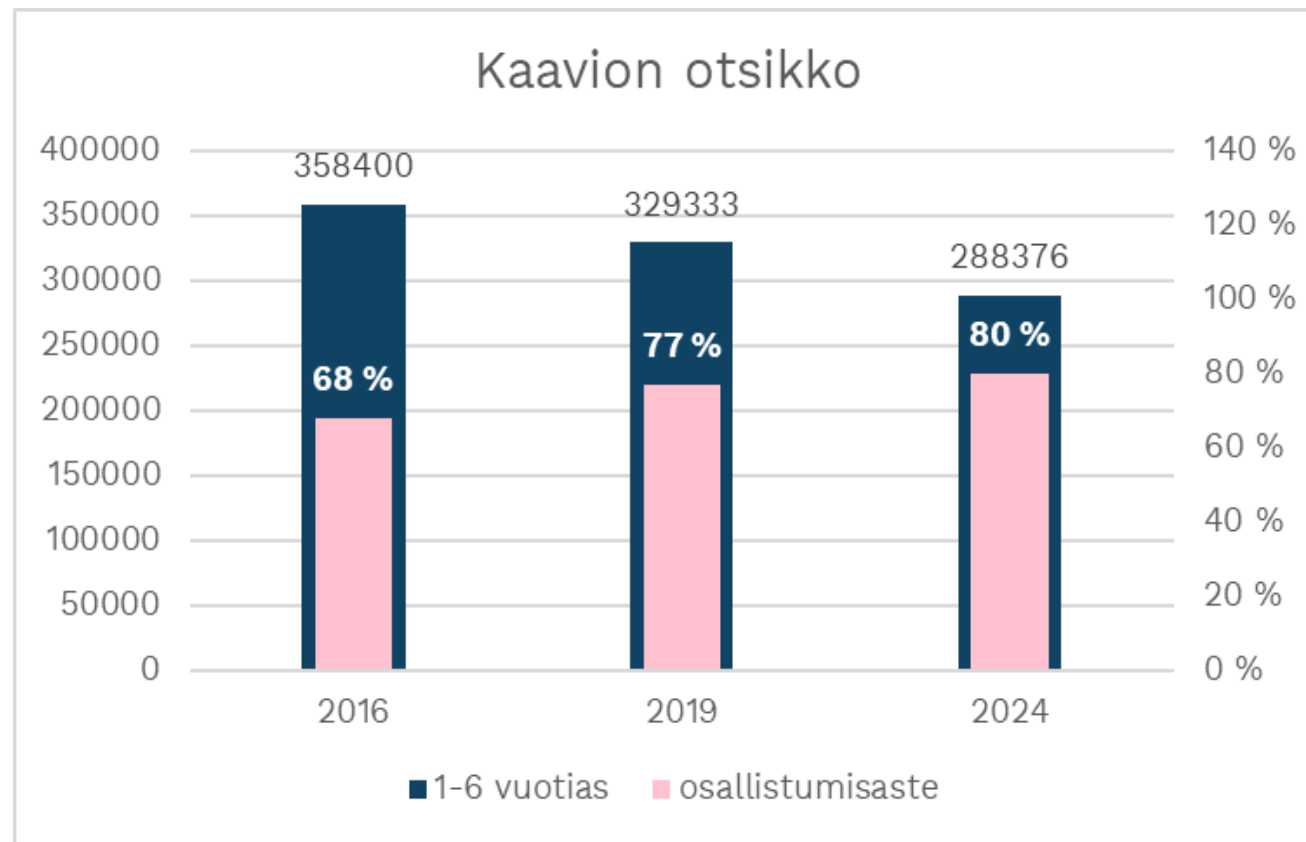

2024

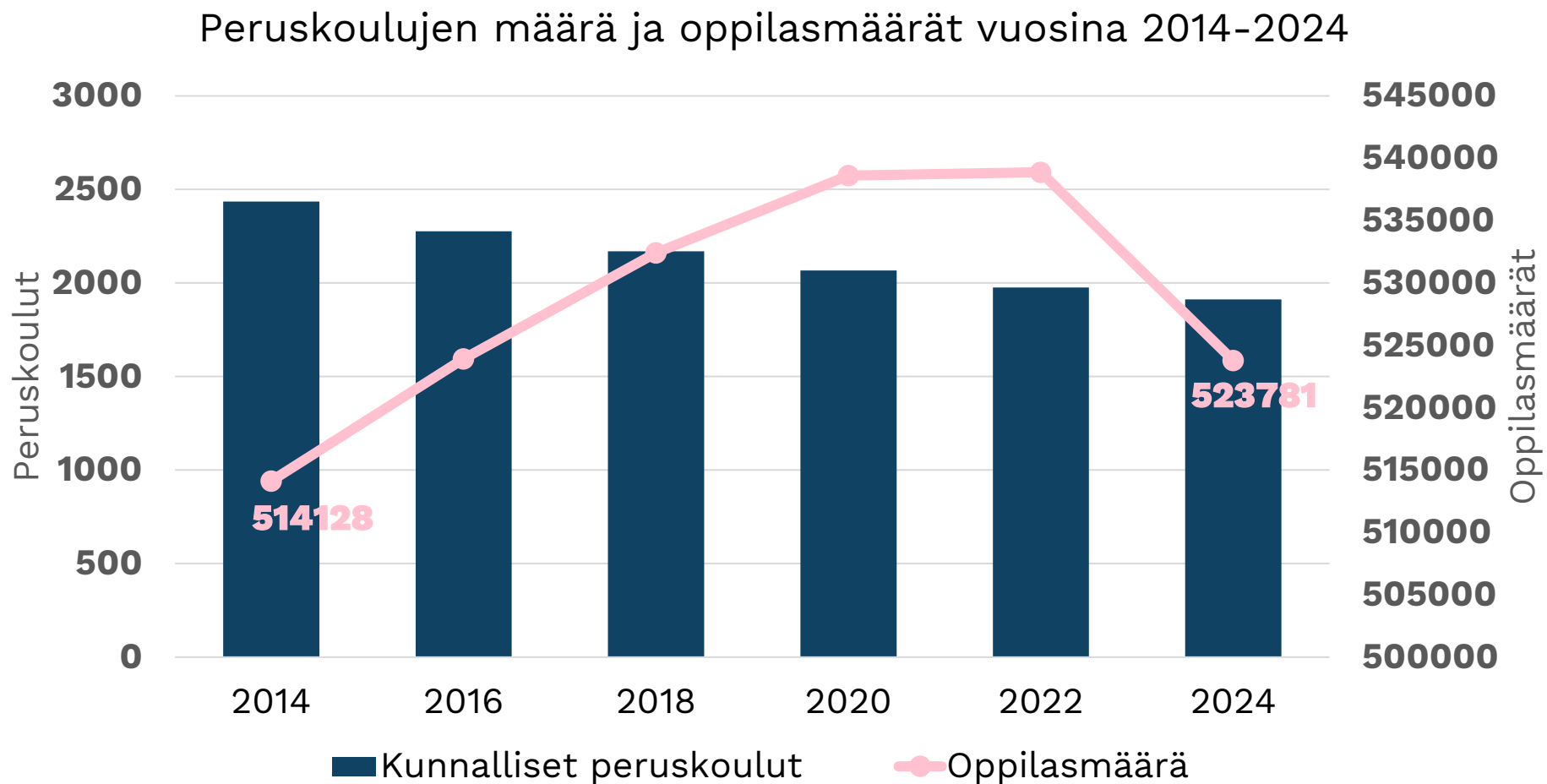
Väestömuutos varhaiskasvatuksen silmin

Lasten määrä vähentynyt noin 70 000 lapsella (v. 2016-2024).

Samaan aikaan osallistumisaste noussut 12 %-yksikköä, silti lapsia on varhaiskasvatuksessa aiempaa vähemmän.

Peruskouluja lakkautettu kymmenessä vuodessa yli 500

**2030-luvulla peruskoulussa
on 96 000 oppilasta
nykyhetkeä vähemmän.**

**25 oppilaan opetusryhminä
tämä tarkoittaisi 3 840
opetusryhmää nykyistä
vähemmän.**

Kehitys ei toteudu kunnissa tasaisesti.

Vieraskielisten lasten osuus peruskouluissa oli vuonna **2024** n. **13,6 %**.

Vuoteen **2030** mennessä osuus nousee jopa **19 %:iin** eli kasvaa noin **18 000** oppilaalla.

Sivistystoimi on kunnan suurin toimiala taloudellisesti ja toiminnallisesti

- **Kunnat käyttivät vuonna 2025 lähes 15 miljardia euroa**
 - **Varhaiskasvatukseen**
 - **Esiopetukseen**
 - **Perusopetukseen**
 - **Toisen asteen koulutukseen**

60 % kuntien
budjetista

- Henkilöstökulut muodostavat noin puolet palveluiden menoista.
- Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestämisen kustannukset eivät laske samassa suhteessa kuin ikäluokat pienenevät!
- Kuntataloudessa toimintakulujen kehitys on suhteutettava lapsimäärän kehitykseen.

Ikäluokkien pieneneminen haastaa koulutuksen järjestämistä

Mitä se käytännössä tarkoittaa?

- Koulujen oppilasmäärä pienenee, varhaiskasvatuksen lapsimäärä vähenee - palveluverkkotarkastelut
- Kustannukset eivät laske samassa suhteessa kuin oppilasmäärä pienenee, vaan oppilaskohtaiset kustannukset kasvavat. Samaan aikaan valtionrahoitus pienenee. Kunnan taloudellinen taakka kasvaa.
- Aineopetuksen tuntimäärät pienenevät - kelpoisten opettajien saatavuus voi vaikeutua,
- Tarjonta (esim kielivalikoima) supistuu

Saavutettavuus
alueella

Ratkaisuksi
yhteistyötä ja
etäyhteyksiä?

Joustoa
lainsäädäntöön!

Yhteistyö voi olla monenlaista ja monentasoista – aina se kannattaa

Rakenteellista

- Kuntalain 8 luku
- Esim. vastuukuntamalli tai kuntayhtymä
- Sitoutunutta, kauas katsovaa

Kuntaliiton opas
<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2024/2285-perusopetuksen-jarjestaminen-kuntien-yhteistyona>

Toiminnallista

- osittaista yhteistyötä
- esim. opettajayhteistyö tai yhteinen opetustarjonta
- tarpeet kasvussa

Verkostomaista

- Kollegiaalista yhteistyötä
- Osaamisen vahvistaminen
- Kehittämishankkeet

Miksei rakenteellista yhteistyötä tehdä enemmän?

Viestejä kunnista

- Ei ole tarvetta, oma oppilasmäärä on riittävä myös tulevaisuudessa.
- Päättäjiä on vaikea saada tiedostamaan yhteistyön tarve, pelko itsenäisyyden menettämisestä.
- Ei ole aikaa eikä rahaa selvittää yhteistyömahdollisuuksia, resurssit kuluvat arjen haasteisiin.
- Ei ole osaamista, miten edetä.

Ajankohtainen valtionavustus

suomi | [svenska](#)

Kuntien välistä yhteistyötä perusopetuksen järjestämisessä vahvistetaan 8 miljoonalla

opetus- ja kulttuuriministeriö

15.1.2026 9.30 TIEDOTE

Opetus- ja kulttuuriministeriö on avannut valtionavustushaun kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä. Hankeavustuksen tavoitteena on kuntien välisen yhteistyön vahvistaminen perusopetuksen yhdenvertaisen saavutettavuuden turvaamiseksi, kun perusopetuksen oppilasmäärä kääntyy voimakkaaseen laskuun.

Väestönmuutos vaikuttaa perusopetuksen järjestämisedellytyksiin erityisesti pienissä kunnissa. Avustusta kohdennetaan erityisesti väestökehitykseltään vaikeassa asemassa oleviin pieneneviin kuntiin.

Avustusta on haettavissa vuosille 2026–2028 (31.7.2028 saakka) yhteensä 8 miljoonaa euroa.

Linkki: <https://www.haeavustuksia.fi/fi/haku/va-okm-2026-4/hakuilmoitus/perustiedot>

**Hakuaika 15.1.2026 -
23.4.2026!**

**Nyt on aika hakea
kumppaneita ja
käynnistää
suunnittelu
alueellisesta
yhteistyöstä.
Rahoitus kannattaa
hyödyntää!**

Kaksivuotinen esiopetus – miten eteenpäin?

Jarkko Lahtinen

Mitä kokeiltiin?

- Esiopetusta kokeiltiin kaksivuotisena. Kokeilu ajoittui 1.8.2021–31.5.2024 väliselle ajalle
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu oli ensimmäinen Suomessa toteutettu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen mahdollista uudistusta arvioiva satunnaistettu kenttäkokeilu.
- Kokeilun osalta säädettiin erillinen laki sekä erilliset kokeilun esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Kokeilussa mukana 148 kuntaa – Kunta ei itse voinut vaikuttaa kokeilun osallistumiseen
 - Kokeiluun osallistui kaikkiaan 37 357 lasta, jotka arvottiin kokeilu- ja verrokkiryhmiin. Kokeiluryhmän lapset kutsuttiin aloittamaan velvoittava esiopetus jo 5-vuotiaina, ja he osallistuivat esiopetukseen kahden vuoden ajan.
 - Verrokkiryhmä jatkoi nykyjärjestelmässä.
 - Kokeilussa rajattiin ulkopuolelle osa esiopetuksen erilaisista järjestämistavoista

Miksi kokeiltiin?

- Kokeilun tarkoituksena oli vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa
- Kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta
- Selvittää varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumoi
- Selvittää perheiden palveluvalintoja
- Saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen.
- Kokeilulla oli tarkoitus saada tutkittua tietoa asiaan liittyen ennen mahdollisen muutoksen tekemistä päätöksenteon pohjana

Mitä opittiin? Nostoja raportista (1)

- Kaikissa kokeilukunnissa laadittiin paikallinen kokeiluopetussuunnitelma, mutta sen laatimisen prosessit ja osallistujakokoonpanot vaihtelivat.
- Kokeilu käynnistyi monien toimijoiden näkökulmasta liian nopealla aikataululla
- Kokeilu- ja verrokkiryhmien välillä oli eroja henkilöstörakenteessa, kelpoisten opettajien määrässä ja lapsiryhmien ikärakenteessa
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun toteuttaminen aiheutti henkilöstöresurssien uudelleenjärjestelyjä kunnissa.

- Tulisiko jatkossa kiinnittää huomiota paikallisten prosessien toteuttamiseen?
- Muutosten haltuunottoon ja toimeenpanoon ei juuri jää aikaa – tähän on saatava muutos.
- Millaisilla ryhmärakenteilla ja henkilöstökokoonpanoilla eri tilanteissa varhaiskasvatus ja esiopetus tulisi toteuttaa?
- Kelpoisia opettajia, sosionomeja ja lastenhoitajia tarvitaan kaikkien ikäisten lasten ryhmissä.

Mitä opittiin? Nostoja raportista (2)

- Pedagogisessa toiminnassa havaittiin vain vähän muutoksia
 - Opettajakyselyjen perusteella leikin rooli ja siihen käytettävä aika pysyivät samankaltaisina kokeilu- ja verrokkiryhmien välillä
- Kokeiluryhmissä tutustuttiin hieman useammin lukemisen valmiudet ja matemaattiset taidot ja matemaattinen ajattelu –alueisiin
- Lapsen tuen järjestelyt ja toteutuminen olivat samanlaisia niin kokeilu- kuin verrokkiryhmissä, poikkeuksena opiskeluhuolto
 - tukitoimien toteutuminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa oli kaiken kaikkiaan epätasaista ja vaihteli kuntien välillä.

- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintatavoissa vähän eroja
- Varhaiskasvatuksen toimintaa tulee edelleen kehittää esimerkiksi lukemisen valmiuksien ja matemaattisten taitojen parantamiseksi
- Tulevaisuudessa olisi tarpeen pyrkiä yhtenäistämään edelleen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen järjestelmät.
 - Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kokonaisuus tulisi pohtia yhtenä kokonaisuutena – voisiko esiopetuksesta säätää osana varhaiskasvatuslakia?

Entä osallistuminen ja oppimistulokset?

- Kokeilu nosti 5-vuotiaiden osallistumisastetta enemmän niiden lasten kohdalla, jotka olivat asuinpaikkansa vuoksi oikeutettuja maksuttomaan koulukuljetukseen
- **Lasten sosioemotionaaliset taidot ja akateemiset valmiudet kehittyvät keskimäärin yhtä nopeasti kaksivuotisessa esiopetuksessa ja nykymuotoisessa 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen ja yksivuotisen esiopetuksen yhdistelmässä.**
 - **Kaksivuotisen esiopetuksen vaikutukset ovat myönteisiä, mutta epätarkkoja kun vaihtoehtona olisi ollut jääminen kotihoitoon 5-vuotiaana.**
- **Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu ei näytä kaventaneen lasten välisiä eroja perusopetuksen alussa mitatuissa taidoissa.**
- **Esiopetuksen muuttaminen kaksivuotiseksi ei todennäköisesti parantaisi lasten keskimääräisiä taitoja tai vähentäisi lasten välisiä taitoeroja perusopetuksen alussa nykytilanteeseen verrattuna**

93,3%

5- vuotiasta oli jo
varhaiskasvatuksessa
vuonna 2024 (vipunen)

Kuntaliiton alustavat viestit

- Tutkimustulosten perusteella Kuntaliitto ei pidä kaksivuotisen esiopetuksen käyttöönottoa nykytilanteessa järkevänä.
- Kustannusvaikutus suuri, eikä toiminnalle asetettuja tavoitteita saavutettaisi
- Esiopetukseen osallistuminen on jo nykyisin erittäin kattavaa, ja suurin osa lapsista on esiopetuksen ohella myös varhaiskasvatuksessa (v. 2024 5-v. 92,7 %).
 - Vain noin 3200 kyseisen ikäluokan viisivuotiasta ei vuonna 2024 osallistunut varhaiskasvatukseen.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kokonaisuutta tulisi jatkossa kehittää yhtenäisesti ja tarkastella koko palvelukokonaisuutta
- [Kuntaliiton tiedote](#)

Miten tästä eteenpäin – omia pohdintoja

- **Nykyisen esiopetuksen asemaa tulee selventää**
 - Selkeämpi sääntely ja eheämpi palvelumalli helpottaisi perheiden arkea sekä kuntien toimintamahdollisuuksia alle kouluikäisten palvelun järjestämisessä
 - Tulisiko esiopetuksesta säätää osana varhaiskasvatuslakia nykyistä selkeämmin tai miettiä koko kokonaisuus uudelleen ”lapsen eheä päivä” – esiopetuksen sisällöistä ja periaatteista luopumatta
 - Miltä osin ja minkä ikäisillä maksuttomuus lisäisi osallistumista
- **Varhaiskasvatuksen kokonaisuutta tulee edelleen kehittää**
- **Osallistumisasteen seurannasta osallistumisen (läsnäolo) säännöllisyyteen**
- **Haavoittuvassa asemassa olevien lasten varhaiskasvatuksen osallistumiseen vaikuttaminen ja palveluohjauksen edelleen kehittäminen**
- ²¹ **Koulutetun työntekijäjoukon ja saatavuuden turvaaminen**

Sekä kokeilu- että verrokkiryhmän kyselyyn vastanneet huoltajat raportoivat keskimäärin korkeaa tyytyväisyyttä varhaiskasvatukseen.

Kokonaisuudessaan 5-vuotiailla näytti olevan mahdollisuus päiväkodeissa – niin varhaiskasvatukseen kuin esiopetuksen yhteydessä – toteuttaa heille ominaisia ja mieluisia tapoja toimia ja oppia: siis leikkiä, liikkua ja toimia yhdessä toisten lasten kanssa.

Taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistaminen

Johanna Selkee

Taiteen perusopetuksen laki- ja rahoitusuudistus

- Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjaus (2023): Hallitus uudistaa taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön. Tavoitteena on opetuksen saavutettavuuden parantaminen eri taiteenalat huomioiden.
- Työryhmä 1.3.2024–30.6.2025.

Tehtävä

- Työryhmän tehtävänä valmistella ehdotus taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi.
- Ehdotus sisältää taiteen perusopetuksen valtionrahoitusjärjestelmän uudistaminen.
- Tavoitteena uudistamistyössä, että uudistus tukee saavutettavaa, laadukasta ja vaikuttavaa toimintaa, joka kannustaa uudistuksiin. Uudistuksen myötä taiteen perusopetuksen saavutettavuus paranee ja toiminnan laatu vahvistuu.

Aikataulu, lakiuudistus

- Lakiuudistuksen omat sivut: <https://okm.fi/uudistuva-taiteen-perusopetus>
- Lausuntoyhteenveto (10/2025–12/2025): Lausuntokooste osoitteessa: <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM034:00/2025>
- Kääntäminen ja laintarkastus (01–03/2026)
- Kuthanek 2-3/2026
- HE valtioneuvostoon(04/2026)
- Eduskuntakäsittely (04/2026–
- Tavoitteena saada laki(tai lait) voimaan 1.1.2027 alkaen.
- Opetussuunnitelmien perusteet (OPH). Paikalliset käyttöön 1.8.2028?

Keskeinen ehdotus: Uusi laki taiteen perusopetuksesta

- Tarkennetaan koulutusmuodon tarkoitusta ja tavoitetta (1 §),
- Selkeytetään koulutuksen järjestämistä koskevia säännöksiä (2 § sekä 4 §-6 §).
- Säädetään opetuksen antamisesta kahden oppimäärän sijaan yhden oppimäärään mukaan (3 §).
- Uudistetaan okm:n tuntiperusteista rahoitusjärjestelmää (12 §).
- Säädetään koulutuksen järjestämisluvan edellytyksistä sekä valtionosuuden saamisen edellytysten täyttymisen säännöllisestä seuraamisesta (7 §, 8 §).
- Säädetään yhdenmukaisella tavalla kaikista koulutusmuodon taiteenaloista (9 §).
- Säädetään koulutuksen järjestäjien keskinäisestä ja muiden yhteisöjen kanssa toteutettavasta yhteistyöstä (10 §) sekä vastuutehtävästä (11 §).

Keskeinen ehdotus: Taiteen perusopetuksen oppimäärä

- Säädetäisiin kahden oppimäärän sijaan yhdestä oppimäärästä (3 §).
- Taiteen perusopetuksen oppimäärän laajuuden mitoitus määriteltäisiin jatkossa laissa opintopisteinä. Oppimäärän laajuus olisi 50 opintopistettä (1 op = 20h).
- Säädetäisiin edelleen, että oppimäärän rakenteesta määrättäisiin jatkossakin Opetushallituksen laatimissa opetussuunnitelman perusteissa.
- Valtionosuuslaskentaa varten määriteltävä taiteen perusopetuksen oppilaskohtainen oppimäärän laajuus rahoituksen suoritteina olisi vähintään 1 000 opetustuntia ja enintään 1 500 opetustuntia. Tällä tarkoitetaan sitä opetustuntimäärää, jonka oppilas voisi saada opetusta ja joka voitaisiin rahoittaa valtionosuusrahoituksella.

Lausunnoista: oppimäärän mitoitus ja laajuus (3 §)

- Lausuntoja annettiin yhteensä 210 kpl. Noin kolmannes pitää ehdotusta kannatettavana sellaisenaan. Lausunnonantajista 67 prosenttia kannattaa esitystä muutettuna. Lausunnonantajista noin 5 prosenttia ei kannata esitystä.
- Esitystä kannattavien mukaan yksi oppimäärä selkeyttää järjestelmää, vahvistaa yhdenvertaisuutta ja tukee opetuksen laatua. Myös opintopisteisiin siirtymistä opetustuntien sijasta pidetään selkeyttävänä ja vertailukelpoisena ratkaisuna.
- Esitykseen muutosta kannattaneiden (yli 30 lausunnonantajaa) mielestä opintopisteen määritelmä tulisi muuttaa siten, että yksi opintopiste vastaisi 27 opetustuntia sisältäen mm. oppilaan omaehtoista työskentelyä.
- Lausunnoissa (yli 40 lausunnonantajaa) otettiin kantaa tulevan oppimäärän rakenteeseen. Nostettiin esille, että uusi oppimäärä tulisi jakaa mm. pienempiin osakokonaisuuksiin, välitavoitteisiin, osasuorituksiin tai moduuleihin.

Keskeinen ehdotus: uusi valtion rahoitusmalli

- Valtionosuusrahoituksen suoritteena jatkossakin opetustunti (okm). Taiteen perusopetuksen laskennallisen valtionosuuden muodostamisen keskeiset elementit; yksikköhinta, suorite ja valtionosuusprosentti, kuten nytkin.
- Rahoituksen perusteeksi uusia kriteerejä. Toteutuneen opetustuntimäärän lisäksi toteutunut oppilasmäärä ja oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrä.
- Koulutuksen alueelliseen saatavuuteen vähimmäistaso (ns. saatavuustaso), jolla turvattaisiin suoritetaso (tuntimäärä) alueille, joissa väestön määrä vähenee.
- Suoritteiden toteutumisen tarkastelu 3 ed. vuoden toteutumattuntimäärän keskiarvon mukaan.
- Valtion talousarviossa yksi, kaikkia taiteen perusopetuksen taiteenaloja koskeva enimmäissuoritemäärä, samoin valtioavustukset kaikkia taiteenaloja koskien.
- Ehdotetaan 10 miljoonan euron määrärahalisäystä. Nyt määräraha 104,8 milj. euroa.

Lausunnoista: uusi valtionrahoituksen malli

- Lausuntoja annettiin yhteensä 198 kpl.
- Lausunnonantajista noin 36 prosenttia pitää ehdotusta kannatettavana sellaisenaan ja noin 62 prosenttia kannattaa sitä muutettuna. Noin kaksi prosenttia lausunnonantajista ei kannata esitystä.
- Opetustuntiperusteisen rahoituksen säilyttäminen ja kehittäminen saa laajaa kannatusta ja uudistuksen arvioidaan lisäävän ennustettavuutta ja läpinäkyvyyttä.
- Moni lausuja toi esille, että rahoitusmallin ohjaava vaikutus voi kannustaa laadun kehittämiseen, oppilaitosyhteistyöhön ja monitaiteisiin opintokokonaisuuksiin.
- Useat lausunnonantajat pitävät 10 miljoonan euron lisäpanostusta välttämättömänä uudistuksen onnistumiselle.

Aikataulu, ops-perusteet (OPH), luonnos

- 1-4/2026: Työryhmien ja ohjausryhmän kokoaminen. Perusteiden luonnostelu. Yhteisen osan 1. raakaversio valmiiksi.
- 4-5/2026: Ohjausryhmä aloittaa Taiteenalakohtainen perustetyö työryhmissä.
- 8-12/2026: Kirjoitus- ja työryhmätyö jatkuvat. Perusteiden luonnos valmiiksi.
- 12/2026-01/2027: Perusteluonnos lausunnoilla.
- 5-6/2027: Opetushallituksen johtokunnan kuuleminen. Pääjohtajan TOPS perustemääräys ja perusteiden julkaisu.
- 8/2027-6/2028: Paikallisten TOPS:ien laadinta ePerusteita hyödyntäen TOPS tukiwebinaarit, -seminaarit ja –materiaalit.
- Paikalliset käyttöön 1.8.2028?

KL tukee kuntia

- 12.6.2026 Vartteja vapaa-ajasta. Tpo lakiuudistuksen tilannekatsaus, maksuton
- 3.2.2026. Sivistyksen ajankohtaistunti. Tpo lakiuudistuksen tilannekatsaus, maksuton.
- 1.9.2026 FCG koulutus, maksullinen.
- Muita tilaisuuksia, esittelyjä.
- Neuvontapalvelut kunnille.
- Viestintäpalvelut, Uutiskirje & www-sivut.
- Opas yhteistyössä Taiteen perusopetusliitto ja KOL (2027?).

1. Digisuosituksset vapaa-ajalle

2. Befolkningsutvecklingen utmanar kommunerna

Minna Lindberg

Lasten digisuositukset vapaa-ajalle

- THL ja Opetushallitus laatineet 0-13 vuotiaille **digilaite suositukset vapaa-ajan käytölle**
- Tärkeä huomata, että suositukset **eivät koske** opetusta, varhaiskasvatuksen toimintaa, eivät vaikuta perusteisiin tai koulutyöhön ja läksyihin
- [Suositukset THL:n sivuilta.](#)
- Nuorten vapaa-ajan suosituksien valmistelu käynnistyyneen piakkoin

Rekommendation om barns fritidsanvändning av digitala enheter

- THL ja Utbildningsstyrelsen har utarbetat rekommendationer för **användning av digitala enheter på fritiden** för barn i åldern 0-13 år
- Observera, att rekommendationerna **inte gäller** undervisning, småbarnspedagogisk verksamhet, inverkar inte på läroplansgrunderna eller på skolarbete och läxor
- [Rekommendationerna på THL:s sidor här.](#)
- Arbetet med att skapa rekommendationer för ungdomar startar inom kort.

Antalet barn minskar – hur påverkar förändringen utbildningen?

Minna Lindberg

Specialsakkunnig, välfärd & bildning

Antalet födda barn har minskat kraftigt!

År 2014 föddes det i Finland cirka 57 000 barn.

Dessa barn går nu i årskurs 5 i den grundläggande utbildningen

2014

År 2024 föddes det i Finland något under 44 000 barn

Dessa barn är i småbarnspedagogisk ålder.

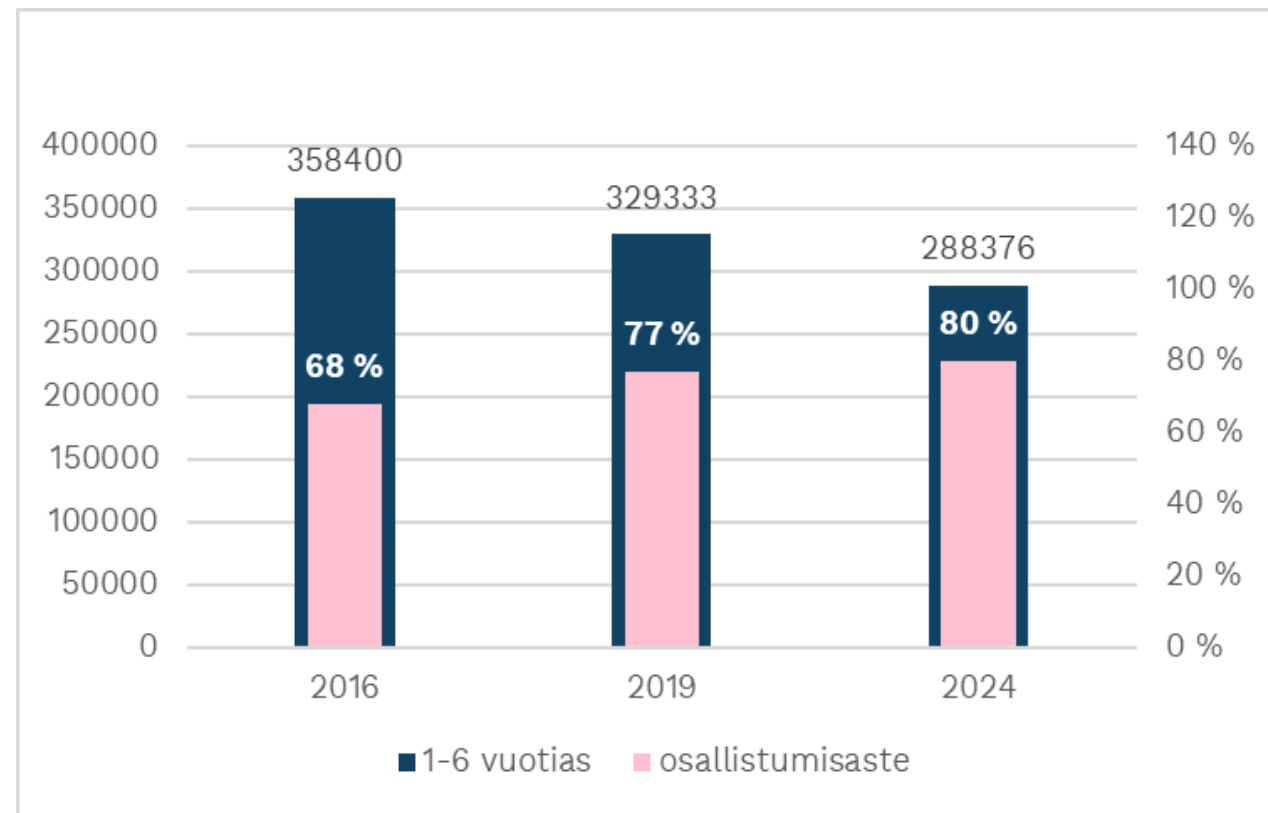

2024

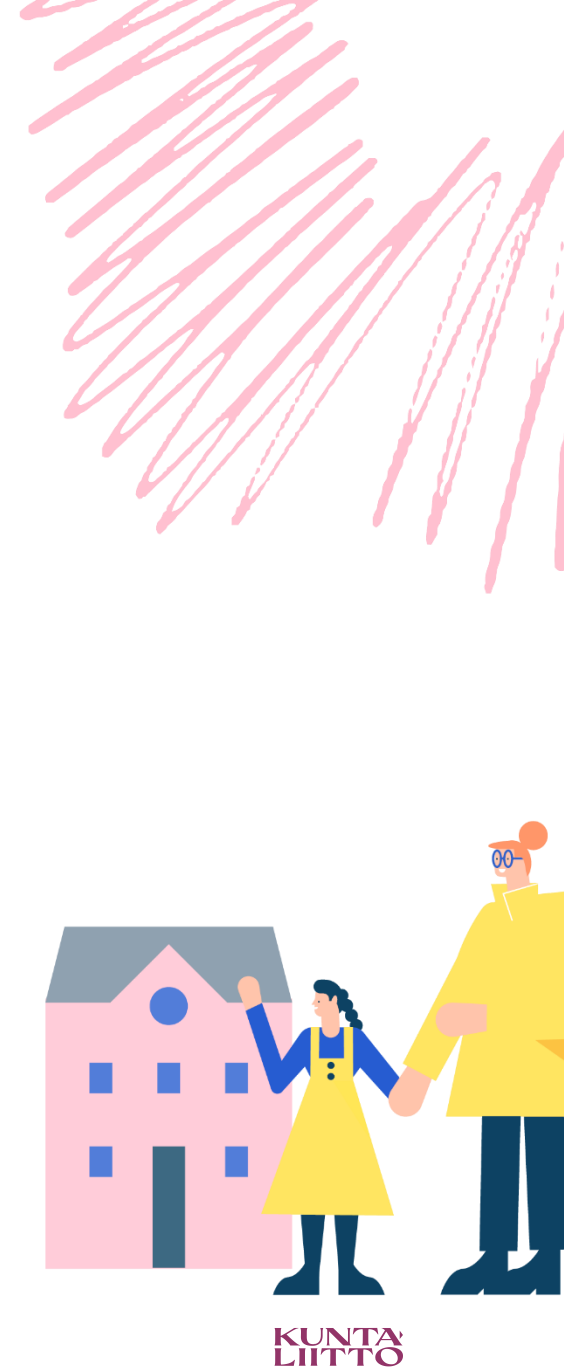
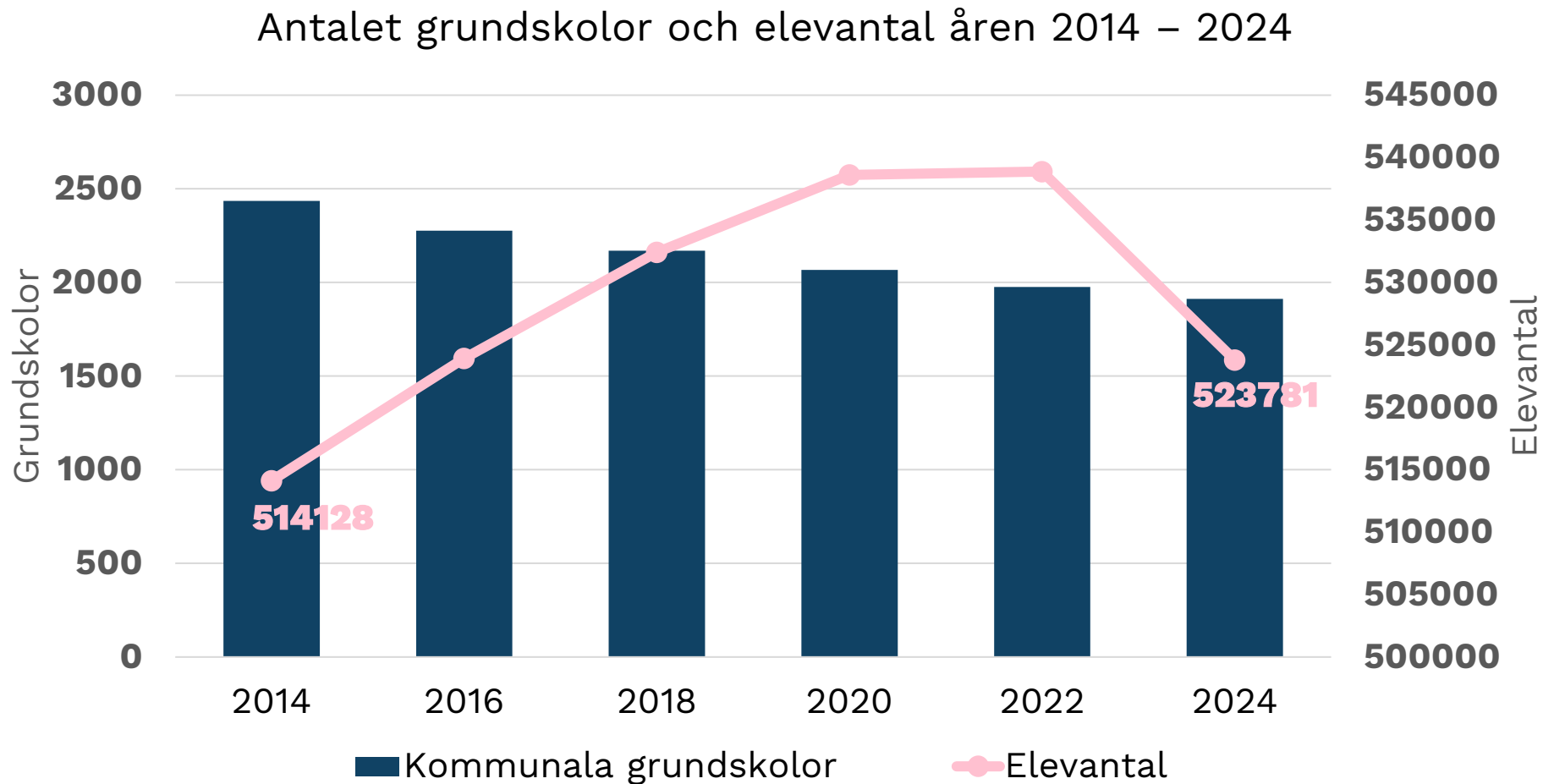
Befolkningsförändringen ur småbarnspedagogikens perspektiv

Antalet barn har minskat med cirka 70 000 barn (2016–2024).

Samtidigt har deltagandegraden ökat med 12 procentenheter, men ändå deltar färre barn i småbarnspedagogiken än tidigare.

På tio år har över 500 grundskolor stängts

**På 2030-talet har vi
grundskolan
96 000 färre elever
än i nuläge**

**Förändringen sker inte på
samma sätt i alla kommuner.**

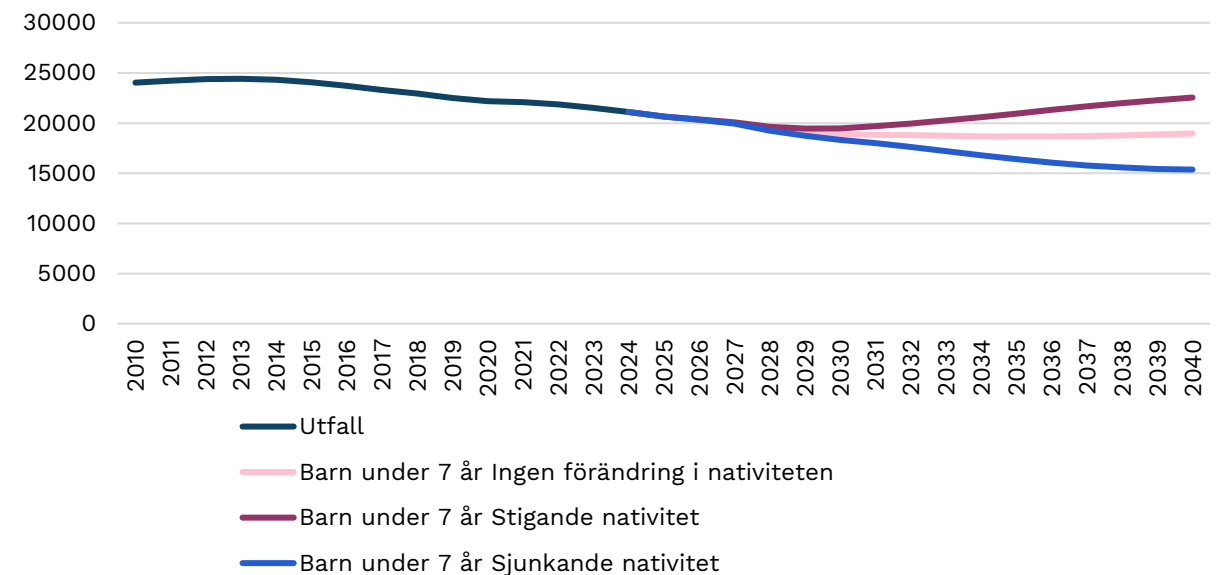
Den svenskspråkiga befolkningen då?

Utvecklingen i antalet svenskspråkiga barn i åldern 0–6 år

Nativiteten bland de svenskspråkiga sjönk i likhet med andra språkgrupper under 2010

- På grund av den faktiska nedgången i nativiteten kommer antalet svenskspråkiga barn under sju år att minska med cirka 1 600–2 700 personer fram till år 2030, beroende på hur nativiteten utvecklas.
- På längre sikt är utvecklingen för åldersgruppen starkt beroende av nativitetsutvecklingen. Om den nuvarande nativiteten förblir oförändrad, kommer åldersgruppen varken att öka eller krympa under 2030-talet.
- Under 2020-talet minskar antalet svenskspråkiga barn i åldern 0–6 år snabbare, men under 2030-talet är utvecklingen starkare än bland de finskspråkiga

Utveckling i antalet svenskspråkiga 0-6-åringar 2010–2040

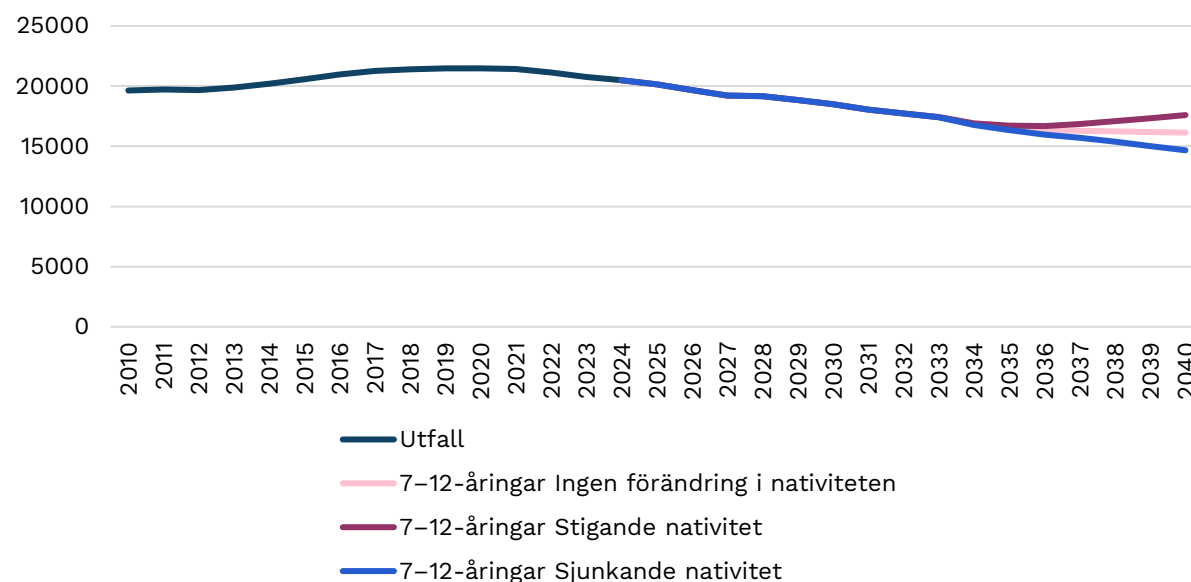

Utvecklingen i antalet barn i åldern 7–12 år

Antalet svenskspråkiga barn i årskurs 1–6 har minskat något under 2020-talet. På grund av den tidigare nedgången i nativiteten **kommer antalet svenskspråkiga barn i årskurs 1–6 att minska med cirka 2 400 personer fram till år 2032**, då den sista redan födda ålderskohorten börjar grundskolan.

- **Antalet svenskspråkiga barn i årskurs 1–6 minskar också under 2030-talet i samtliga scenarier.** I scenariot med stigande nativitet är minskningen måttlig, medan den i de övriga scenarierna är betydande.
- Även om antalet svenskspråkiga barn i årskurs 1–6 minskar är nedgången måttligare än för antalet finskspråkiga barn i samma ålder.
- **På långt sikt påverkar detta även högre årskurserna i grundskolan: i åldersgruppen minskar antalet svenskspråkiga 13–15-åringar proportionellt sett långsammare jämfört med de finskspråkiga grupperna.**

Utveckling i antalet svenskspråkiga 7–12-åringar 2010–2040

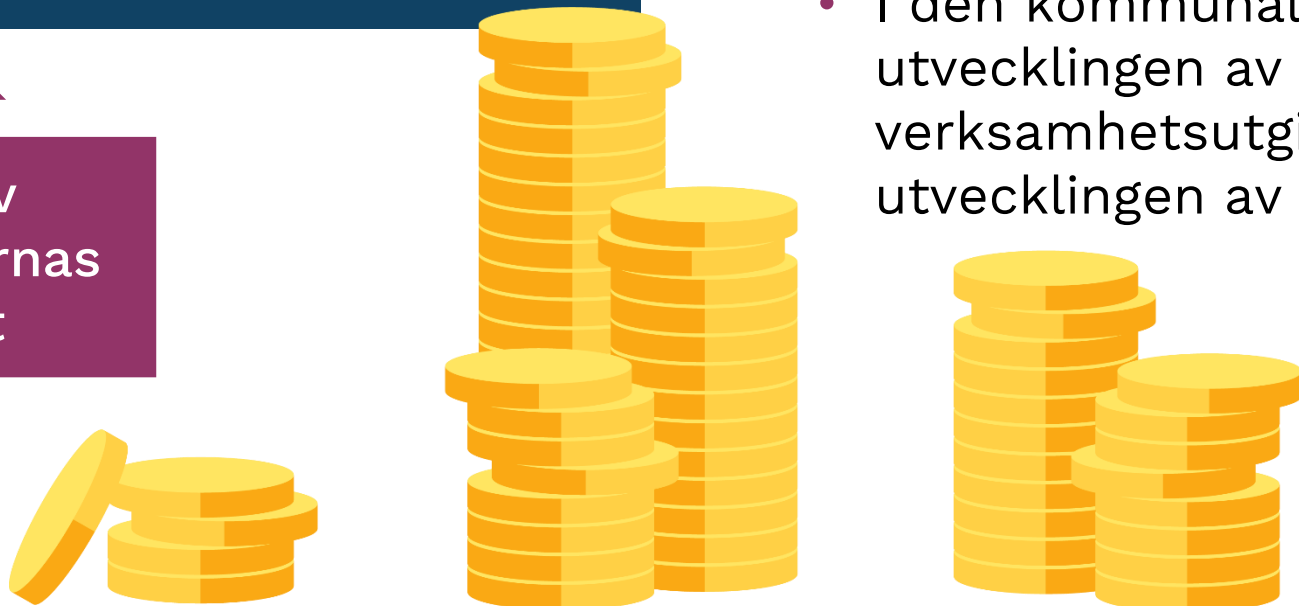
Bildningssektorn är kommunens största verksamhetsområde – både ekonomiskt och i verksamhet

År 2025 använde kommunerna nästan 15 miljarder euro för

- **Småbarnspedagogik**
- **Förskoleundervisning**
- **Grundläggande utbildning**
- **Andra stadiets utbildning**

**60 % av
kommunernas
budget**

- Personalkostnaderna utgör cirka hälften av utgifterna för tjänsterna
- Kostnaderna för att ordna småbarnspedagogik och utbildning minskar inte i samma takt som antalet barn sjunker!
- I den kommunala ekonomin måste utvecklingen av verksamhetsutgifterna relateras till utvecklingen av antalet barn.

Minskande årskullar utmanar ordnandet av utbildningen

Vad innebär det i praktiken?

- Antalet elever i skolorna minskar och antalet barn i småbarnspedagogiken minskar – hur påverkar detta servicenätet?
- Kostnader minskar inte i samma takt som elevantalet minskar, tvärtom ökar kostnaderna per elev. Statsandelen minskar däremot och kommunens ekonomiska belastning ökar.
- Ämneslärar undervisning minskar – tillgång till behörig personal
- Utbudet (t.ex. språk) blir snävare

Regional
tillgänglighet?

Samarbete och
fjärruppkoppling
som lösningar?

Statsunderstöd för samarbete

Ansökningstid
15.1.2026 -
23.4.2026!

Samarbetet mellan kommunerna vid ordnandet av grundläggande utbildning stärks med 8 miljoner euro

undervisnings- och kulturministeriet

15.1.2026 9.30 PRESSMEDDELANDE

Undervisnings- och kulturministeriet har utlyst statsunderstöd för att stärka samarbetet mellan kommunerna vid ordnandet av grundläggande utbildning. Det är fråga om ett projektunderstöd som syftar till att trygga en jämlik tillgång till grundläggande utbildning i en situation där antalet elever inom den grundläggande utbildningen håller på att minska kraftigt.

Befolkningsförändringar påverkar förutsättningarna för att ordna grundläggande utbildning, särskilt i de mindre kommunerna. Därför riktas understödet i synnerhet till krympande kommuner som befinner sig i en demografiskt utmanande situation.

Understöd har utlysts för 2026–2028 (fram till den 31 juli 2028) till ett sammanlagt belopp av 8 miljoner euro.

Mer om projektunderstödet här: <https://www.haeavustuksia.fi/sv/haku/va-okm-2026-4/hakuilmoitus/perustiedot>

Kiitos! Tack!

Tallenne on viikon ajan katsottavissa tällä sivulla.
Materiaalit saat sähköpostitse!
Seuraava Sivistyksen ajankohtaistunti 15.4., nähdään
keväällä!

Inspelningen finns tillgänglig i en veckas tid. Materialet
fås per epost! Följande Bildning i fokus 15.4 – vi ses då!

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi

Me kaikki olemme vastuussa yhteisestä turvallisuudestamme

Alla är ansvariga för den gemensamma tryggheten

- Kunnioitamme toistemme fyysistä ja sosiaalista tilaa.
Vi respekterar varandras personliga utrymme, både fysiskt och socialt.
- Kuuntelemme toisiamme ja annamme kaikille mahdollisuuden osallistua keskusteluun.
Vi lyssnar på varandra och ger alla en möjlighet att delta i diskussionen.
- Puhumme kunnioittavasti kaikista ihmisistä ja ihmisryhmistä.
Vi låter alla tala i egen sak och gör inte antaganden om varandra.
- Annamme jokaisen puhua omasta puolestaan emmekä tee oletuksia toisistamme.
Vi låter alla tala i egen sak och gör inte antaganden om varandra.
- Puutumme häiritsevään puheeseen ja käytökseen yhteisvastuullisesti.
Vi ingriper solidariskt om någon beter sig eller talar på ett störande sätt.

**Noudatamme Kuntatalolla ja Kuntaliitossa turvallisemman tilan periaatteita.
Vid Kommunförbundet och i kommunernas hus följer vi principerna för tryggare rum.**

